

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/209/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6120335448
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Zborovjanová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:6120335448.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Slávky Zborovjanovej a členiek senátu JUDr. Adriany Murínovej a JUDr. Zuzany Stolárovej, v spore žalobcu Pozemkové spoločenstvo „Urbariát“ Ťahanovce, IČO: 17 083 354, Košice, Ťahanovská č.28, zastúpený JUDr. JCLic. A. B., C., s. r. o., IČO: 52 858 774, Košice, Južná trieda 28, proti žalovanému Mesto Košice, IČO: 00 691 135, Košice, Trieda SNP 48A, o zaplatenie 141 669 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku 10C/87/2020 z 24.6.2022, Okresného súdu Košice II

rozhodol:

- I. P o t v r d u j e rozsudok vo výrokoch II., III. a IV.
- II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie (ďalej len súd) rozhodol, že konanie o zaplatenie 45 225 eur s 5% ročným úrokom z omeškania od 1.7.2020 do zaplatenia zastavuje (prvý výrok), žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 49 221 eur s 5% ročným úrokom z omeškania od 1.7.2020 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku (druhý výrok), v prevyšujúcej časti žalobu zamietá (tretí výrok) a žalovanému proti žalobcovi náhradu trov konania nepriznáva (štvrtý výrok).

2.1. V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal proti žalovanému uloženia povinnosti zaplatiť mu 141 669 eur s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 141 669 eur od 1.7.2020 do zaplatenia.

2.2. Žalobu žalobca odôvodnil tým, že vo vlastníctve podielnikov Pozemkového spoločenstva „Urbariát“ Ťahanovce je nehnuteľnosť nachádzajúca sa v katastrálnom území D. E., obec F. - G. E., H. F. I., zapísaná na LV č. XXXX, parcelné číslo 2486/2 o výmere 10494 m², druh pozemku trvalý trávny porast. Žalovaný tento pozemok užíva, keď sa na ňom nachádzajú športové ihriská, zeleň, parkoviská a miestna komunikácia vo vlastníctve Mesta Košice. Zákonodarca na pozemkoch, kde je verejná zeleň, ktorá prešla na obce podľa z. č. 138/1991 Zb., v súlade s § 4 v spojení s § 1 ods.2 z. č. 66/2009 Z. z. zriadil vecné bremeno. Nárok na náhradu za zriadené vecné bremeno je odplátné vo forme opakujúceho sa plnenia. Primeraná náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom môže zodpovedať aj výške bezdôvodného obohatenia rovnajúcej sa obvyklému nájmu za prenájom porovnateľných pozemkov. Podľa znaleckého posudku č. 2/2019 I. B. J. - znalec v odbore stavebníctvo je ročná odplata za vecné bremeno 7,310 eur/m². Žalobca požaduje odplatu 4,50 eur/m² za tri roky od 30.6.2017 do 30.6.2020 vo výške 141 669 eur, teda 10494 m² x 4,50 eur/m² x 3 roky.

2.3. Žalovaný sa k žalobe vyjadril v odpore proti platobnému rozkazu. Má za to, že žaloba je nedôvodná a navrhol, aby súd žalobu zamietol. Namietol, že uvedená parcela je zastavaná komunikáciami a parkoviskami len sčasti. Na tejto parcele sa nachádzajú aj 3 ihriská, časť bytového domu Bruselská 4, 5 a zeleň. Najväčšie z ihrísk (futbalové ihrisko s umelým trávnikom) je súčasťou ZŠ Bruselská a z predmetnej parcely zaberá len nepatrnú časť. Ostatné ihriská, bytový dom Bruselská 4, 5 a zeleň žalovaný nevlastní,

nevystaval ich, neosádzal a ani ich nikdy neužíval. Žalobcovi nepatrí náhrada za výmeru 10494 m² a poukázal na znalecký posudok č. 2/2017 z 31.3.2017 vypracovaný znalcom Ing. Štefanom Gubančíkom, ktorý stanovil výšku nájomného na 4,258 eur/m²/rok. Ak je podstatou (predmetom) tohto súdneho konania finančná náhrada za zákonom zriadené vecné bremeno, uplatnenie inštitútu nájmu nie je na mieste.

2.4. Žalobca v priebehu vedeného konania nechal vyhotoviť Geometrický plán č. 2/2021 na oddelenie pozemkov a určenie vlastníckych práv podľa výkazu výmer, vyhotoveného 6.1.2021, autorizačne overeného I. C. K. 11.1.2021 a úradne overeného I. L. A. 21.1.2021 pod číslom G1-14/2021, ktorým bola rozčlenená parcela 2486/2 na jednotlivé diely a vyčlenené druhy pozemkov. Mesto Košice tak užíva nehnuteľnosti vyčlenené geometrickým plánom v celkovej výmere 7144 m², nakoľko sa na nich nachádza zeleň, parkoviská, chodníky, miestna komunikácia, časť športových ihrísk, ktoré sú vo vlastníctve Mesta Košice, a je možné ich využívať len v súlade s touto funkciou.

2.5. Žalovaný poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30.11.2020 sp. zn. 8Cdo/17/2019, z ktorého vyplynulo, že náhrada za vecné bremeno je jednorazová, patrí len vlastníkovi pozemku evidovaného ku dňu účinnosti z. č. 66/2009 Z. z. a v tejto súvislosti vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku.

2.6. Žalobca namietal, že vyšpecifikované parcely, na ktorých je verejná zeleň a športoviská, tiež vyšpecifikované podľa geometrického plánu a stavby na nich sa nachádzajúce, neprešli do vlastníctva obce podľa osobitných predpisov - zákon o majetku obcí a cestný zákon, na ktoré zákon č. 66/2009 v § 1 odkazuje, teda žalobca má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Ďalej poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/107/2017, ako aj rozhodnutie Ústavného súdu SR III. ÚS 237/2009 a NS SR 4MCdo 2/2014 a konštatoval, že vecné bremeno podľa § 4 ods.1 z. č. 66/2009 Z. z. nevzniklo na pozemkoch, ku ktorým bolo dohodnuté s vlastníkmi pozemkov iné právo. Preto sú dve skupiny vlastníkov - tá, ktorá má uzatvorené nájomné zmluvy s obcami a samosprávnymi krajmi a dostáva nájomné ročne alebo mesačne a tá, ktorá nemala ku dňu účinnosti zákona uzatvorené nájomné zmluvy s obcami a samosprávnymi krajmi a na pozemkoch vzniklo zákonné vecné bremeno. Podľa ústavy vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnakú ochranu, a tak jedna skupina dostáva pravidelné nájomné, aj druhá skupina, by mala dostávať pravidelne odplatu za vecné bremeno, až do usporiadania vlastníckych vzťahov.

2.7. Žalobca konštatoval, že podľa odpovede Slovenskej stavebnej inšpekcie z 20.7.2021 Futbalové ihrisko ZŠ Bruselská Ťahanovce bolo postavené v rokoch 2008 až 2009, teda nemôže sa vzťahovať z. č. 66/2009 Z. z., nakoľko stavby ani verejná zeleň neprešla do vlastníctva obce podľa osobitných predpisov, na ktoré tento zákon odkazuje. Poprel, že by komunikácie, parkoviská, športoviska a verejná zeleň, boli postavené pred rokom 1991. Mesto uviedlo, že ihrisko je vo vlastníctve mesta Košice - v evidencii školského majetku a bolo zverené do správy ZŠ Bruselská 18, Košice. Mesto bez právneho dôvodu užíva pozemky vo vlastníctve žalobcu bez toho, aby za neho platilo akúkoľvek náhradu. Preto právnym titulom je vydanie bezdôvodného obohatenia.

2.8. Mestská časť Košice - sídlisko Ťahanovce si nechali vyhotoviť znalecký posudok č. 39 od znalca Ing. Mateja Špaka, PhD. mult. na predmetné pozemky. V tomto posudku znalec stanovil hodnotu žalovaných nehnuteľností na základe porovnávacej metódy na 105,93 eur/m²/rok. Z uvedeného vyplýva, že požadovaná odplata za užívanie žalovaných pozemkov vo výške 4,5 eur/ ročne je primeraná.

2.9. Žalobca s poukazom na vypracovaný geometrický plán, ako aj skutočnosť, že od podania žaloby došlo k úprave výmery, ktorú užíva žalovaný a zároveň došlo k uzatvoreniu zmluvy o dlhodobom nájme, vzal žalobca prevyšujúcej časti žalobu späť a zároveň upravil petit žaloby a žiadal odplatu za tri roky dozadu, t. j. od 30.6.2017 do 30.6.2020 vo výške 96 444 eur (7144 m² x 4,50 Eur/m² x 3 roky).

2.10. Žalovaný doručil súdu prílohy Protokolu o prechode majetku štátu na žalovaného podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov. Po zameraní a rozdelení pôvodne žalovanej E - KN parcely č. 2486/2 (o výmere 10494 m²) na základe geometrického plánu vypracovaného žalobcom (na parcely C - KN) ide o tieto parcely C - KN, na ktorých sú vybudované miestne komunikácie (cesty), prístupná zeleň (ochranné pásmo cesty) a chodník na Americkej triede v Košiciach: parcela C - KN č. 3346/758 o výmere 60 m² - chodník na ulici Americká trieda, parcela C - KN č. 3346/759 o výmere 142 m² - prístupná zeleň (ochranné pásmo cesty), parcela C - KN č. 3346/760 o výmere 390 m² - dvojprúdová miestna komunikácia na Americkej triede v smere zo sídliska Ťahanovce, parcela C - KN č. 3346/761 o výmere 429 m² - prístupná zeleň v strede medzi miestnymi komunikáciami na Americkej triede, parcela C - KN č. 3346/762 o výmere 257 m² - dvojprúdová miestna komunikácia na Americkej triede v smere na sídlisko Ťahanovce, parcela C - KN č. 3346/763 o výmere 212 m² - prístupná zeleň (ochranné pásmo cesty), parcela C - KN č. 3346/764 o výmere 123 m² - chodník na ulici Americká trieda. Ide o 7 parciel s výmerou 1613 m² (diely 2 až 8 Geometrického plánu), na ktorých vzniklo zo z. č. 66/2009

Z. z. vecné bremeno (na týchto parcelách sa nachádzajú stavby vo vlastníctve žalovaného, a tento nehnuteľný majetok na neho prešiel podľa osobitného zákona). Navyše na parcele C - KN č. 3346/777 o výmere 62 m² (diel 21 geometrického plánu) sa nachádza oplotené zariadenie SPP, ktoré žalovaný určite neužíva, žalovaný ho nevybudoval a ani na neho tento nehnuteľný majetok neprešiel podľa osobitného zákona. V tejto časti namietol nedostatok pasívnej vecnej legitímácie. Vzniesol námietku premlčania pre prípad, že by si žalobca uplatňoval náhradu za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. alebo pre prípad, že by bola časť nároku žalobcu posúdená ako vydanie bezdôvodného obohatenia (v takom prípade je nárok na zaplatenie za obdobie od 30.6.2017 do 30.6.2018 premlčaný).

2.11. Súd po vykonanom dokazovaní vec právne posúdil podľa § 1, § 2 ods.1, § 2 ods.2, § 3 ods.1, § 4 ods.1, § 4 ods.2 z. č. 66/2009 Zz. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom vysporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len z. č. 66/2009 Z.z.), § 151n ods.1, § 101, § 123, § 488, § 489, § 451 ods.1,2, § 458 ods.1, § 563, § 107 ods.1, § 517 ods.2 OZ, § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Zz. a konštatoval, že v konaní nebolo sporné, že žalobca/jeho podielníci sú vlastníckymi nehnuteľnosťami nachádzajúcej sa v katastrálnom území D. E., obec F. - G. E., H. F. I., zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX, pôvodne pod parcelným číslom 2486/2 o výmere 10494 m². Tá bola v zmysle Geometrického plánu č. 2/2021 oddelená na parcely registra „C“ diely č. 1 až 33, za užívanie ktorých si žalobca voči žalovanému v tomto spore uplatnil zaplatenie 141 669 eur. Vo vzťahu k výmere 3350 m² vzal žalobca pred prvým pojednávaním žalobu späť, čo v peňažnom vyjadrení zodpovedá sume 15 075 eur za jeden rok a za obdobie troch rokov 45 225 eur. V tejto časti (vrátane prislúchajúceho úroku z omeškania) preto súd konanie podľa § 145 ods.2 CSP zastavil.

2.12. Predmetom konania ostal nárok na zaplatenie 96 444 eur s príslušenstvom.

2.13. Žalobca sa žalobou vo zvyšnej časti uplatneného nároku vo výške 96 444 eur najskôr domáhal náhrady za vecné bremeno podľa z. č. 66/2009 Z. z. zodpovedajúcej obdobiu troch rokov späť, t. j. od 30.6.2017 do 29.6.2020 za výmeru pozemkov 7144 m², t. j. 4,50 Eur/m²/rok. Právne neskôr kvalifikoval nárok ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 OZ. Zmenu právnej kvalifikácie odôvodnil absenciou zákonných predpokladov pre aplikáciu z. č. 66/2009 Z. z. v súlade s jeho § 1 ods.1, teda že stavby na pozemkoch vo vlastníctve podielnikov žalobcu neprešli podľa osobitného zákona na žalovaného. Vychádzal tak zo záveru, že na predmetných pozemkoch nevzniklo vecné bremeno podľa § 4 ods.1 z. č. 66/2009 Z. z., a preto za užívanie týchto pozemkov žalovaným mu svedčí nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

2.14. Žalovaný v nadväznosti na argumentáciu žalobcu predložil listinné dôkazy o tom, podľa z. č. 138/1991 Zb. o majetku obcí prešli pozemné komunikácie s ich príslušenstvami na pozemkoch žalobcu vo výmere 1613 m² (diely č. 2 až 8 Geometrického plánu č. 2/2021). Vo vzťahu k zostávajúcej výmere 5531 m² žalovaný, ktorý sa aj v tejto časti domáhal použitia ustanovení z. č. 66/2009 Z. z., dôkazné bremeno ohľadne splnenia podmienok pre aplikáciu z. č. 66/2009 Z. z. a vzniku vecného bremena aj na uvedených pozemkoch neunesol. Na tejto časti pozemkov nachádzajúce sa ihriská, športové areály a verejná zeleň podľa z. č. 138/1991 Zb. na žalovaného neprešli, resp. ku dňu účinnosti tohto zákona neexistovali, čo znamená, že vecné bremeno v prospech žalovaného k 1.7.2009 zo zákona vzniknúť nemohlo. Poukázal na to, že ostatné ihriská, bytový dom Bruselská 4, 5 a zeleň žalovaný nevlastní a nikdy ich neužíval. Na uvedené žalobca reagoval čiastočným späťvzatím žaloby o výmere 3350 m² (diel č. 21 geometrického plánu), ktorú neužíva, pretože ide oplotené zariadenie SPP, ktoré nevybudoval, na základe čoho nie je pasívne legitimovaný. Podľa názoru súdu bolo na žalobcovi, aby po tejto výhrade ozrejmil, že táto parcela nie je užívaná iným subjektom, z ktorého povahy je zrejmé, že daný priestor slúži na iný účel ako verejný priestranstvo. Súd žalobu v tejto časti zamietol. To zodpovedá sume 837 eur (4,50 Eur/rok/m² x 3 roky) s prislúchajúcim úrokom z omeškania.

2.15. Pozemky žalobcu v zostávajúcej výmere 5469 m² sú vzhľadom na ich charakter, toho čo je na nich umiestnené a spôsob ich užívania, súčasťou verejného priestranstva, v bytovej zástavbe, prístupné svojou povahou neobmedzenému okruhu užívateľov na uspokojovanie potrieb obyvateľov žalovaného. Žalovaného zaťažovalo, aby konkrétne ozrejmil, že predmetné objekty, na tej ktorej parcele neboli ním zriadené, a teda nie sú ním a jeho obyvateľmi užívané, a to vrátane zelene, ktorá verejnosti slúži spolu s ostatnými objektmi a komunikáciami. V tejto časti popretie užívania zo strany žalovaného bolo len vo všeobecnej rovine a nebolo dostatočné na to, aby vyvolalo pochybnosti o dôvodnosti nároku žalobcu. V zmysle rozsudku Najvyššieho súdu SR 4Cdo/52/2009 má preto žalobca nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia ako to Najvyšší súd SR konštatoval.

2.16. Užívaním pozemkov na LV č. XXXX o výmere 5469 m² došlo zo strany žalovaného k obohateniu bez právneho dôvodu, a preto je povinný zaplatiť žalobcovi peňažnú náhradu.

2.17. Na určenie výšky bezdôvodného obohatenia boli žalobcom predložené posudky, a to znalecký posudok č. 2/2019 I. B. J. z 28.3.2019, v ktorom bola stanovená všeobecná hodnota ročného nájmu k 28.3.2019 7,310 eur/m². Predložil tiež znalecký posudok č. 2/2021 I. B. J. z 3.2.2021 ohľadne pozemkov, za užívanie ktorých žalobca žiada vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý všeobecnú hodnotu ročného nájmu stanovil na 8,623 eur/m². Žalovaný predložil znalecký posudok č. 02/2017 znalca Ing. Štefana Gubančika, ktorý stanovil hodnotu nájmu za rok 2017 určil vo výške 3,675 eur/m², za rok 2018 vo výške 3,722 eur/m², za rok 2019 vo výške 3,798 eur/m². Posudok obsahoval aj stanovenie náhrady za vecné bremeno, ktorá je však s ohľadom na ustálenú rozhodovaciu prax určenia rozsahu bezdôvodného obohatenia v podobe obvyklého nájmu bezpredmetná. To že všeobecná hodnota nehnuteľností v danej lokalite je vyššia ako prezentoval žalovaný, resp. si uplatnil žalobca, naznačuje aj znalecký posudok Ing. Mateja Špaka, ktorý cenu jedného metra štvorcového stanovil k 25.5.2021 v sume 105,93 eur.

2.18. Za dôvodnú súd pri posúdení nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia považoval žalovaný vznesenú námietku premĺčania za obdobie od 30.6.2017 do 29.6.2018, keď žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia bola podaná 30.6.2020. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za uvedené obdobie je preto podľa § 107 ods.1 OZ premĺčaný. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý vo finančnom vyjadrení predstavuje sumu 24 610,50 Eur (4,50 eur/m² vo výmere 5469 m² za obdobie od 30.6.2017 do 29.6.2018) spolu so zodpovedajúcim príslušenstvom súd zamietol.

2.19. Žalobcovi svedčí nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia 49 221 eur za výmeru 5469 m² za obdobie 30.6.2018 do 29.6.2020 (4,5 eur/m² za rok)

2.20. O príslušenstve súd rozhodol podľa § 517 ods.1,2 OZ a konštatoval, že žalovaný v súlade s § 563 OZ bol povinný plniť nasledujúci deň, t. j. 30.6.2020, pretože k plneniu nedošlo, je od 1.7.2020 v omeškani. Žalobcovi priznal úrok z omeškania vo výške 5% ročne od 1.7.2020 do zaplatenia.

2.20. Nárok na zaplatenie sumy 21 775,50 eur za výmeru 1613 m² (ide o diely č. 2 až 8 Geometrického plánu č. 2/2021) je podľa názoru súdu potrebné posudzovať podľa z. č. 66/2009 Z. z.. Vzhľadom na neexistenciu zmluvného vzťahu, ktorý by žalovaného oprávňoval tieto pozemky, na ktorých sú umiestnené pozemné komunikácie užívať, v súlade s § 4 ods.1 z. č. 66/2009 Z. z. k 1.7.2009 vzniklo v prospech žalovaného právo zodpovedajúce vecnému bremenu, obsahom ktorého je držba a užívanie pozemku pod stavbou vrátane príľahlých pozemkov žalovaným. Na pozemkoch o výmere 783 m² na dieloch č. 3, 5 a 7 sa nachádza zeleň. Táto za daných okolností, vzhľadom na jej umiestnenie, keď v podstate od seba oddeľuje jednotlivé chodníky a cesty, predstavuje podľa názoru súdu príľahlú časť komunikácií. Iné využitie ako zabezpečenie ich vzájomného oddelenia a vytvorenia tak určitého ochranného priestoru medzi nimi súd nezistil. Z pohľadu súdu sa preto aj na túto výmeru, vzhľadom na jej charakter príľahlej zelene medzi jednotlivými vozovkami oddeľujúcej ich od seba navzájom, pričom tvoria spolu neoddeliteľný celok, vzťahuje z. č. 66/2009 z. z., a to v zmysle § 1 ods.1 a § 4 ods.1, ku ktorej k 1.7.2009 vzniklo tiež vecné bremeno v prospech žalovaného. Súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR v uznesení z 30.11.2019 sp. zn. 8Cdo/17/2019.

2.21. Pre posúdenie uplatneneho na roku v preskúmvanej veci bolo potrebné usta'liť charakter na 'hrady za vecne' bremeno zriadené za k. c'. 66/2009 Z.z.. V tomto kontexte sú z vyjadrení sporov 'ch stra'n zrejme' rozpory, pričom jednotná nebola vždy ani rozhodovacia prax súdov. Vzhľadom na vznesenú námietku premĺčania zo strany žalovaného podstata problému spočíva v charaktere náhrady za vecné bremeno, teda či svojou povahou jednorazovou alebo opakovanou náhradou.

2.22. V ostatnom období dovolací súd opakovane rozhodol o tom, že náhrada za vecné bremeno podľa zák. č. 66/2009 Z. z. je náhradou jednorazovou. Východiskom jeho rozhodnutí s týmto záverom je, tak ako to vyplýva z uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 2 Cdo 194/2018 z 26.8.2019 okolnosť, že Obdobnú dovolaciu otázku už najvyšší súd riešil v rozsudku z 24.3.2015 sp. zn. 7 Cdo 26/2014 ako aj 14.4.2016 sp. zn. 3 Cdo 49/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods.5 zák. č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Z citovaných rozhodnutí 2 Cdo 194/2018 z 26.8.2019 ako aj 8 Cdo 17/2019 z 30.11.2020 je zjavné, že náhrada za zriadenie vecného bremena má charakter jednorazovej odplaty. Najvyšší súd tiež celkom jednoznačne uviedol, že uvedené rozhodnutia tvoria ustálenú rozhodovaciu prax ohľadne tejto otázky.

2.23. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je teda jednorazová, nemá charakter opakovaného plnenia. S uvedeným názorom sa súd stotožňuje a odkazuje na tieto rozhodnutia. Ak žalobca poukazoval na rozhodnutia okresných a krajských súdov, vrátane Krajského súdu v Košiciach, súd konštatuje, že všetky spomínané rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax, keďže túto predstavujú aj rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor.

2.24. Na základe zisteného skutkového stavu v tomto spore a žalovaným vznesenú námietku premĺčania je nárok uplatnený žalobcom na zaplatenie náhrady za vecné bremeno (uplatnenej ako opakovanej

náhrady za rok 2017 až 2020) premlčaný. Právo žalobu na zaplatenie náhrady za vecné bremeno sa premlčalo, najneskôr 1.7.2012, pričom žalobca podal žalobu na súde 30.6.2020. S poukazom na uvedené súd žalobu v časti o zaplatenie 21 775,50 eur so zodpovedajúcim príslušenstvom zamietol.

2.25.O nároku na náhradu trov konania súd podľa § 255 ods. 2 CSP rozhodol, že žalobca mal úspech 35%. Úspech žalovaného predstavuje zastavenie po odčítaní neúspechu žalobcu 30%. Žalovanému však žiadne preukázateľné trovy v spore nevznikli, preto mu ich súd nepriznal.

3.1.Žalobca podal včas odvolanie proti rozsudku voči jeho III. výroku z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/, h/ CSP a navrhol, aby odvolací súd rozsudok Okresného súdu Košice II z 24.6.2022 sp. zn. 10C/87/2020 zrušil a vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, prípadne zmenil a žalobe vyhovel.

3.2.Odvolanie odôvodnil princípom právnej istoty. Konštatoval, že cieľom zák. č. 66/2009 Z.z. je vysporiadať vlastnícke vzťahy k pozemkom, na ktorých majú obce a samosprávne kraje postavené stavby. Ak sa budú rozhodovať spory tak, že odplata za vecné bremeno je jednorazová (teda premlčaná), nič nedonúti obce a samosprávne kraje vysporiadať pozemky, teda nikdy nedôjde k usporiadaniu vlastníckych vzťahov k pozemkom. Teda rozhodovacou činnosťou súdov sa úplne popiera účel a význam zákona č. 66/2009 Z. z.

3.3.Názor súdu v žiadnom prípade neobstojí, je v rozpore s konštantnou judikatúrou, ktorá sa týka odplaty za vecné bremeno v zmysle zák. č. 66/2009 Z. z., ktorá sa priznávala vo forme opakujúcej sa odplaty. Žalobca ku dňu účinnosti zák. č. 66/2009 Z. z. nemohol vedieť, že má žiadať jednorazovú odplatu. Nikde to nebolo ani nie je napísané. S týmto názorom prišiel až Najvyšší súd SR. Ústavný súd SR k problematike odplaty za vecné bremeno podľa zák. č. 66/2009 Z. z. v bode 11. uznesenia sp. zn. IV. ÚS 430/2021-47 zo 07.09.2021 uviedol, že „pokiaľ sťažovatelia argumentujú neprípustnosťou dovolania, poukazujú na uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 8Cdo/17/2019 z 30.11.2020, ústavný súd podotýka, že vydanie tohto uznesenia ešte neznamená, že ide o ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

3.4.Žalobca tvrdí, že ustálená rozhodovacia prax bola, že odplata za vecné bremeno podľa § 4 zák. č. 66/2009 Z. z. je opakujúca a poukázal na rozhodnutia Rozsudok Okresného súdu Košice I. zo dňa 24.1.2017, sp. zn. 24C/152/2014; Rozsudok Okresného súdu Košice II. zo dňa 16. 02.2017, sp. zn. 25C/565/2015; Rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 23.1.2017 sp. zn. 42C/662/2015; Rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 27.5.2016 sp. zn. 10C/1/2015; Rozsudok Okresného súdu Košice I zo dňa 04.04.2017, sp. zn. 36C/10/2014; Rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 10.06.2015, sp. zn. 43C/181/2013; Rozsudok Okresného súdu Košice II zo dňa 10.06.2014, sp. zn. 24C/124/2011; Rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28.06.2016, sp. zn. 12C/61/2016; Rozsudok Okresného súdu Bratislava I. zo dňa 09.09.2014, sp. zn. 19C/21/2013; Rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 03.10.2012, sp. zn. 10C/2/2011; Rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 28.04.2014, sp. zn. 10C/118/2011; Rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 13.06.2012, sp. zn. 25C/47/2011, Rozsudok Okresného súdu Košice II, sp. zn. 10C/65/2017 zo dňa 27.04.2018. Taktiež na rozhodnutia krajských súdov: Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, zo dňa 28.5.2012, sp. zn.: 6Co154/2012, Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, zo dňa 3.12.2012, sp. zn.: 6Co117/2012, Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, zo dňa 12.11.2014, sp. zn.: 1Co512/2013, Rozsudok Krajského súdu v Prešove, zo dňa 11.12.2012, sp. zn.: 6Co75/2012, Rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. 17Co/157/2018 zo dňa 05.06.2019, Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6Co/107/2017 zo dňa 10.10.2017. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 5Co/423/2016 zo dňa 19.09.2017, Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 11Co/536/2016 zo dňa 21.02.2018.

3.5.Žalobca, podával žalobu a mal legitímne očakávania, že súd aj v jeho spore rozhodne tak, ako rozhodol vo vyššie uvedených sporoch.

3.6.K zákonu č. 66/2009 Z. z. poukázal na čl. 20 ods.1 Ústavy SR a konštatoval, že všetci sme si rovní v právach. Nemôže mať väčšiu ochranu vlastnícke právo štátu, alebo právnických osôb zriadených štátom, alebo podnikateľských subjektov, ako vlastnícke právo fyzických osôb, v opačnom prípade by došlo k porušeniu čl. 12 ods.1 a čl. 20 ods.1 Ústavy SR. V súlade s princípom rovnosti a rovnocennosti ochrany vlastníckeho práva, ústavodarca v čl. 20 ods.4 stanovil, že vlastnícke právo možno obmedziť ale iba v nevyhnutnej miere, vo verejnom záujme, na základe zákona a za primeranú náhradu. Aby mohlo dôjsť k obmedzeniu vlastníckeho práva musia byť kumulatívne splnené štyri podmienky: a) verejný záujem, b) nevyhnutná miera, c) na základe zákona a d) primeraná náhrada. Z uvedeného vyplýva, že ústavodarca vyžaduje jednu formálnu podmienku, ktorou je podmienka zákona, a tri materiálne podmienky, ktorými sú – nevyhnutná miera obmedzenia, verejný záujem a primeraná náhrada. Ide o kumulatívne podmienky, ktoré sa všetky súbežne musia splniť, aby zásah do vlastníctva bol legitímny.

3.7.Čo sa týka § 4 zák. č. 66/2009 Z. z. tak zákonodarca zriadil vecné bremeno zákonom. Zákonodarca v tomto zákone nestanovil primeranú náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva, teda nič nehovorí o odplate za zriadené vecné bremeno. Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril právny názor, že „článok 20 ods.4 Ústavy v rozsahu podmienky „primeranej náhrady“ treba interpretovať v kontexte ústavného textu, teda v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy, ktorý ustanovuje implikovanú podmienku právnej istoty.

3.8.Zákonné ponechanie otázky primeranej náhrady na rozhodnutie súdu nespĺňa ani požiadavku vedomosti o výške primeranej náhrady, ani požiadavku včasnosti poznania o okamihu, v ktorom vlastník dostane primeranú náhradu.

3.9.Zákonodarca nemôže ponechávať výklad zákona iba na judikatúru, lebo v takom prípade je to v rozpore s princípom právnej istoty a v rozpore s princípom právneho štátu. Skutočnosť, že vecné bremeno zriadené zákonom je odplatné vecné bremeno definitívne konštatoval vo svojom uznesení Najvyšší súd Slovenskej republiky z 23.04.2015, sp. zn. 4 MCdo 2/2014, aj keď toto rozhodnutie bolo z procesných dôvodov zrušené Ústavným súdom Slovenskej republiky.

3.10.Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 49/2014 konštatoval zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z.z. a nie o zriadení vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z. z. Súdy rozhodnutie 3Cdo/49/2014 považovali za plne prijateľné a použiteľné aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z. z. S takýmto právnym názorom Najvyššieho súdu SR sa nedá stotožniť za použitia výkladu zákona historickej metódy, teleologickej metódy, logickej metódy a sociologickej metódy. Taktiež z pohľadu cieľa, pre ktorý bol zákon schválený, z dôvodov, pre ktorý bolo zriadené vecné bremeno a z časového trvania vecného bremena.

3.11.Cieľom zákona je vysporiadať vlastnícke vzťahy k pozemkom. Najvyšší súd SR ani Ústavný súd SR sa v žiadnom svojom rozhodnutí nezaoberali otázkou, prečo bol zák. č. 66/2009 Z. z. schválený, čo bolo jeho cieľom a zmyslom.

3.12.Ak by odplata za vecné bremeno mala byť jednorazová, tak už nič nedonúti obce a samosprávne kraje, aby pristúpili k vysporiadaniu vlastníckych vzťahov k pozemkom pod ich stavbami, a to jedno, či už zámennými zmluvami alebo pozemkovými úpravami.

3.13.Takýmto výkladom, ako použil súd prvej inštancie sa absolútne popiera zmysel a cieľ zákona. Výklad, aký podal Najvyšší súd SR v uznesení, je v rozpore s cieľom a zmyslom zákona. Takýto výklad vedie de facto k pozbaveniu vlastníckeho práva, lebo vlastníkom ostáva iba holé vlastníctvo. Je to v rozpore s rovnosťou ochrany základných práv a slobôd, keď majetok štátu a samosprávy je viac chránený ako majetok iných osôb. Ak by cieľom zákonodarcu bolo zriadiť vecné bremeno jednorazovou odplatou, tak nemusel schvaľovať osobitný zákon, mohol ustanovenia o vecnom bremene doplniť do stavebného zákona alebo cestného zákona. Výkladom § 4 ods.1 zák. č. 66/2009 Z. z. o jednorazovej odplate, sa popiera zmysel prijatej právnej úpravy a súdy, by odobrili nečinnosť obcí a samosprávnych krajov a schválili ich postup. Nečinnosť obcí a samosprávnych krajov a neriešenie problému by bolo ich víťazstvom, čo je ale v rozpore so spravodlivosťou, v rozpore s ochranou vlastníckeho práva.

3.14.Vlastníci pozemkov nemajú žiaden právny prostriedok, aby donútili obce a samosprávne kraje k usporiadaniu vlastníckych vzťahov. Zákon k vlastníkovi pozemku nedáva žiadnu možnosť domáhať sa usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom zaťažených zákonným vecným bremenom a ponecháva ich usporiadanie výlučne na dobrej vôli užívateľovi pozemku. Opakovaná náhrada za vecné bremeno podľa § 4 ods.1 zák. č. 66/2009 Z. z. má v tomto prípade charakter donucujúceho prostriedku proti vlastníkovi stavby, aby tento vysporiadal majetkové vzťahy v súvislosti s obmedzením vlastníckeho práva vlastníka pozemku.

3.15.Ak by chcel zákonodarca zriadiť vecné bremeno s jednorazovou odplatou, tak by to bol zakotvil priamo do zákona tak, ako to urobil v iných zákonoch. V tomto prípade zákonodarca ani len nehovorí o odplate, lebo cieľom zákonodarcu nebolo definitívne vyriešenie situácie zriadením vecného bremena, ale cieľom je usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami. Problém je tu už 30 rokov a nikto ho nerieši. Takéto rozhodnutie súdu je proti ľudskej dôstojnosti a znevážením ľudskej bytosti.

3.16.Dôvody, prečo by mala byť odplata vo forme opakujúceho sa plnenia, žalobca uviedol, že existujú dve skupiny vlastníkov. Jedná skupina vlastníkov pozemkov pod stavbami obcí a samosprávnych krajov je tá, ktorá má uzatvorené nájomné zmluvy s obcami a samosprávnymi krajmi a dostáva pravidelne odplatu, nájomné, a to ročne alebo mesačne. Druhá skupina vlastníkov pozemkov pod stavbami obcí a samosprávnych krajov je tá, ktorá nemala ku dňu schválenia zákona uzatvorené nájomné zmluvy s obcami a samosprávnymi krajmi, a na týchto pozemkov bolo zriadené vecné bremeno. Ak podľa Ústavy vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnakú ochranu a jedna skupina dostáva pravidelne nájomné, tak aj druhá skupina by mala dostávať pravidelne odplatu za vecné bremeno. V opačnom prípade nemôžeme hovoriť o rovnakej ochrane všetkých vlastníkov a o rovnakých právach všetkých vlastníkov.

3.17.NS SR v roku 2015 definitívne vyriešil otázku odplatnosti za zákonné vecné bremeno. Hovorí o jednorazovej odplate po šiestich rokoch, by bolo nespravodlivé a v rozpore s princípom právneho štátu.

3.18.Ak sa už súdy dohodli na tom, že za vecné bremeno patri vlastníkom pozemkov odplata, tak zase súdy riešili otázku, či odplata má byť jednorazová alebo opakujúca sa vo forme renty. Väčšina okresných aj krajských súdov zaviedla rozhodovaciu prax, že odplata za vecné bremeno podľa zák. č. 66/2009 Z. z. má byť vo forme opakujúceho sa plnenia, ktorá už trvá niekoľko rokov. Niektoré okresné súdy a krajské súdy skôr výnimočne rozhodli, že odplata za vecné bremeno má byť jednorazová.

3.19.Zo žiadneho ustanovenia OZ nevyplýva, že odplata za vecné bremeno má byť jednorazová. Pri jednorazovej odplate za zriadenie vecného bremena zákonom, dá sa hovoriť o iluzórnej ochrane vlastníckeho práva, a to z dôvodu existencie inštitútu premlčania. Obce to tvrdia iba preto, lebo im takéto tvrdenia o jednorazovej odplate vyhovujú a zvyhodňujú ich oproti vlastníkom pozemkov. Ak by aj vlastníci pozemkov boli bdeli a vedeli o zák. č. 66/2009 Z. z., zo žiadneho ustanovenia tohto zákona by sa nedozvedeli, že si majú požiadať jednorazovú odplatu za zriadené vecné bremeno, a to v premlčacej lehote počítanej odo dňa účinnosti tohto zákona! Preto názory o jednorazovej odplate sú veľmi skrivodlivé.

3.20.Ak po 12 rokoch by malo platiť, že odplata za vecné bremeno je jednorazová, tak pre obce a samosprávne kraje je to výhra, tá nečinnosť a „nebdelosť“, bola pre nich výhodou, lebo už nemusia robiť nič, len si spokojne užívať cudzí pozemok bez akejkoľvek náhrady. Je to v rozpore s princípom právneho štátu, v rozpore s princípom spravodlivosti dať každému to, čo mu patrí a hlavne v rozpore s princípom právnej istoty.

3.21.Cieľom zák. č. 66/2009 Z. z. je vysporiadať vlastnícke vzťahy k pozemkom, na ktorých obce a samosprávne kraje majú postavené stavby, a to zámennou zmluvou, alebo prostredníctvom pozemkových úprav. Ak by odplata za vecné bremeno mala byť jednorazová, tak už nič nedonúti obce a samosprávne kraje, aby pristúpili k zámenným zmluvám alebo pozemkovým úpravám, lebo pozemky môžu držať, užívať, budovať na nich stavby, opravovať stavby a nič za to nemusia platiť, nič ich to nestojí. Je veľmi dobré pre štát, obce a samosprávne kraje užívať si cudzí majetok bez toho, že by ich to niečo stálo. Žalobca poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove v konaní pod sp. zn. 6Co/75/2012 a následne na nález ÚS SR III. ÚS 237/09).

3.22.Rozhodnutie súdu, ktoré sa odvoláva na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR nás vracia do obdobia totality, do obdobia porušovania základných ľudských práv a slobôd, do doby porušovania a znevažovania ľudskej dôstojnosti, lebo štát prostredníctvom orgánov verejnej moci neváži si ľudskú dôstojnosť, neváži si a nerešpektuje vlastnícke právo fyzických osôb. Dochádza k odňatiu vlastníckeho práva bez akejkoľvek náhrady. Rozhodnutie súdu je v rozpore s čl. 12 ods.1 v spojení s čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a v rozpore s čl. 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3.23.Žalobca namietol, že súd sa dostatočne nevysporiadal s princípom právneho štátu a princípom legitímnych očakávaní a princípom ochrany ľudských práv a slobôd žalobcu. Je potrebné zdôrazniť, že žalobca podával žalobu na základe judikatúry, ktorá už bola konštantná a zastávala právny názor, že odplata za vecné bremeno podľa § 4 ods.1 zák. č. 66/2009 Z. z. je vo forme opakujúceho sa plnenia, renty. Pri podávaní žaloby vychádzal z právnej istoty a legitímneho očakávania, že odplata im patrí, lebo takto súdy rozhodli už v predchádzajúcich konaniach.

3.24.Právna úprava zák. č. 66/2009 Z. z. na základe vyššie uvedených rozhodnutí založila právnu istotu a legitímne očakávania, už pri podávaní žaloby, že súdy budú rozhodovať podľa doterajšej judikatúry a poukázal na odlišné stanovisko sudcu JUDr. Straku k uzneseniu Ústavného súdu SR č. k. III. ÚS 340/2021 PL. ÚS 10/06 a nález ÚS SR sp. zn. PL. ÚS 8/2017 Z 25.4.2018.

3.25.Návrh vzhľadom na to, že vlastníkom pozemkov pod stavbami obcí a samosprávnych krajov v súčasnosti ostáva len holé vlastníctvo, nemôžu pozemky držať, užívať, brať z nich ekonomický alebo akýkoľvek úžitok. Navyše platia za nich dane, pri dedení musia zaplatiť poplatky notárovi, súdne poplatky, teda majú s pozemkami iba výdavky.

3.26.Rozhodnutím súdu došlo k porušeniu čl. 20, a čl. 46 Ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

4.1.Rozsudok napadol včas podaným odvolaním žalovaný, a to proti výroku II. rozsudku z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie, súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

4.2. Žalovaný s výškou bezdôvodného obohatenia (4,50 Eur za m² za rok) nesúhlasí, pretože na podporu svojich tvrdení predložil v konaní celkovo dva znalecké posudky (I. M. č. 02/2017 a I. N. O. XX/XXXX) a z oboch znaleckých posudkov vyplýva, že výška nájomného za obdobie rokov 2017 až 2019 za pozemky v kat. ú. D. E. a dokonca aj za pozemky v lukratívnejšej časti mesta kat. ú. P. B., bola nižšia, ako súd priznal žalobcovi v tomto konaní. Ak súd neprihliadol na oba znalecké posudky doručené žalovaným, mohol aspoň priznať priemernú výšku bezdôvodného obohatenia (vo výške nájmu), vypočítanú z nájomov podľa doručených znaleckých posudkov, čo by bolo spravodlivejšie a sporovými stranami akceptovateľnejšie.

4.3. Na základe uvedeného navrhuje odvolaciemu súdu, aby rozsudok 10C/87/2020 z 24.6.2022 v tejto časti zmenil alebo zrušil a vrátil na opätovné konania.

5.1. K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca (č.l. 362), ktorý uviedol, že odvolanie žalovaného nespĺňa zákonom požadované náležitosti.

5.2. V prípade, ak súd má za to, že podané odvolanie spĺňa predpísané náležitosti podľa zákona a podané odvolanie neodmietne podľa § 386 písm. d/ CSP, tak žalobca následne poukazuje na tú skutočnosť, že žalovaný uvádza, že nesúhlasí s výškou bezdôvodného obohatenia (4,50 Eur za m² za rok), pretože na podporu svojich tvrdení predložil v konaní celkovo dva znalecké posudky. S týmto tvrdením žalovaného nemožno v žiadnom prípade sa stotožniť.

5.3. Súd sa správne vysporiadal s otázkou určenia všeobecnej hodnoty ročného nájmu v odôvodnení svojho rozhodnutia. Na určenie výšky bezdôvodného obohatenia boli žalobcom predložené dva znalecké posudky, a to č. 2002/2019 I. B. J., kde bola určená všeobecná hodnota ročného nájmu k 28.3.2019 vo výške 7,310 eur/m² ročne a znalecký posudok I. B. J. z 3.2.2021, kde bola stanovená hodnota ročného nájmu na 8,623 eur/m².

5.4. Znalecký posudok, ktorý predložil žalovaný sa vôbec netýkal konkrétnych parciel, ktoré sú predmetom konania.

6.1. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolania žalobcu a žalovaného ako podané včas (§ 362 v spojení s § 367 ods. 2 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 až § 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 až § 358 CSP), bez nariadenia pojednávania v zmysle § 385 ods. 1, v rozsahu vyplývajúcom z § 379 CSP, z hľadiska odvolaním uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že rozsudok je vecne správny, preto ho vo výrokoch II., III. a IV. potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, lebo odvolací súd sa s jeho odôvodnením v celom rozsahu stotožňuje, na čom nič nemení ani stranami sporu podané odvolania.

6.2. Rozsudok vo výroku I., nebol odvolaním napadnutý a tento výrok nadobudol právoplatnosť (§ 227 ods. 1 CSP), preto nebol v uvedenom rozsahu v odvolacom konaní preskúmaný.

7. Žalobca podal odvolanie proti III. výroku z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, f/, h/ CSP a síce žalobca odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) neoznačil, z obsahu odvolania vyplynul.

8.1. Žalobcom uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, spočíva v tom, že nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé.

8.2. Obsah práva na spravodlivý proces (right to fair trial) je pomerne široký (právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie veci v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo vypořadať sa so všetkými relevantnými skutočnosťami, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia). Medzi jeho zložky možno zaradiť predovšetkým (o. i.) aj právo na vypořadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu a právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

8.3. Ak je rozhodnutie súdu nepreskúmateľné, lebo neobsahuje žiadne dôvody alebo obsahuje iba nedostatočné dôvody, prichádza do úvahy len zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nie je potrebné skúmať existenciu aj prípadných ďalších uplatnených odvolacích dôvodov.

8.4. Napadnutý rozsudok zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z § 220 ods. 2 CSP a zásadám súdnej praxe a je preskúmateľné a riadne odôvodnené a v konaní nedošlo k žiadnej takej vade, ktorá by mala vplyv na správnosť rozhodnutia. Skutočnosti uvedené v odvolaní nedávajú podklad pre záver, že

súd svojim procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva do takej miery, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Možno uzavrieť, že žalobcom uplatnený odvolací dôvod nie je daný.

8.5. Skutočnosť, že žalobca sa so skutkovým hodnotením a následne právnym názorom súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto rozhodnutia.

9.1. Žalobcom a žalovaným uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. d) CSP, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, predstavuje vady konania, ktoré nie sú subsumované pod ostatné odvolacie dôvody avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie napr. nesprávne realizovaná manudukčná povinnosť (§ 160), postihujú chybný postup súdu prvej inštancie pri dokazovaní, nesprávne posudzovanie procesných otázok v priebehu konania (ktoré neboli predmetom samostatného rozhodovania), chybné poučovanie účastníkov a ďalšie nedostatky v jeho činnosti, ku ktorým došlo v priebehu konania alebo v súvislosti s rozhodovaním, pričom spôsobilým odvolacím dôvodom nie sú samy o sebe (bez ďalšieho), ale len vtedy, ak sú dôsledkom takeého porušovania predpisov procesného práva, ktoré mohlo mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vada konania, ktorá môže mať vplyv na správnosť rozhodnutia, v konkrétnom prípade nemusí mať za následok vecne nesprávne rozhodnutie a odvolací súd tu posudzuje otázku, či by obsah výroku rozhodnutia bol iný, keby k vade konania nedošlo.

9.2. Žalobca a ani žalovaný v podanom odvolaní žiadnu vadu, ktorú by bolo možné subsumovať pod uplatnený odvolací dôvod neuvádza, preto uplatnený odvolací dôvod nie je daný.

10.1. Žalobca a žalovaný uplatnili odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. h) CSP. Právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, t. zn. vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú účastníci podľa príslušného právneho predpisu a nesprávnym právnym posúdením veci je jeho omyl pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach účastníkov konania).

10.2. Súd použil správny právny predpis, správne ho aj vyložil a na daný skutkový stav ho i správne aplikoval, t. zn. z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil správne závery o právach a povinnostiach strán sporu.

11.1. Žalovaný uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. f) CSP, ktorý sa týka chyby v zisťovaní skutkového stavu veci súdom prvej inštancie spočívajúcej v tom, že skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre jeho rozhodnutie je nesprávne, t. zn. musí ísť o skutkové zistenie, na základe ktorého vec posúdil po právnej stránke a ktoré je nesprávne v tom zmysle, že nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi chybami skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť, keďže príčinou nesprávnych (v zmysle nedostatočných) skutkových zistení môže byť chybný právny názor, v dôsledku ktorého zisťoval iné skutočnosti, príp. zisteným skutočnostiam prisudzoval iný právny význam.

11.2. Odvolací súd nezistil naplnenie tohto odvolacieho dôvodu. Súd prvej inštancie vykonané dôkazy správne vyhodnotil, pričom jeho skutkové závery plnú oporu, respektíve sa v celom rozsahu opierajú o vykonané dokazovanie.

12.1. Odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. g) CSP je daný vtedy, ak vo svetle nových skutočností alebo dôkazov, ktoré účastník uplatnil v súlade s § 366 písm. d) CSP, nemôže obstáť súdom zistený skutkový stav. Ide najmä o skutočnosti a dôkazy, ktoré nastali (vznikli) po vyhlásení (vydaní) rozhodnutia súdu prvej inštancie, preto skutočnosti a dôkazy, ktoré tu boli v konaní pred súdom prvej inštancie a účastník ich neuplatnil (hoci len preto, že o nich nevedel), nemôžu byť v sporovom konaní odvolacím dôvodom. Predpokladá sa, že účastníkom uplatnené skutočnosti a dôkazy sú nové (v porovnaní s tým, aké tu boli v konaní pred súdom prvého stupňa) a v danej veci sú právne významné.

12.2. Žalovaný žiadne nové dôkazy, ktoré mali nastať po vyhlásení (vydaní) rozhodnutia súdu prvej inštancie neuvádza, preto uplatnený odvolací dôvod nie je daný.

13.1.Predmetom konania bol nárok žalobcu proti žalovanému uloženie povinnosti zaplatiť mu 141 669 eur s 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 141 669 eur od 1.7.2020 do zaplatenia, titulom užívania vyšpecifikovanej nehnuteľnosti žalovaným, ktorý si uplatnil podľa z. č. 66/2009 Z. z..

13.2.Súd správne, v prvom rade zisťoval rozsah užívaných nehnuteľností, dôvod a spôsob užívania žalovaným, pričom vychádzal z Geometrického plánu č. 2/2021 na oddelenie pozemkov a určenie vlastníckych práv podľa výkazu výmer, vyhotoveného 6.1.2021, autorizačne overeného I. C. K. 11.1.2021 a úradne overeného I. L. A. XX.X.XXXX pod číslom G1-14/2021, ktorým bola rozčlenená parcela 2486/2 na jednotlivé diely a vyčlenené druhy pozemkov (bod 5 napadnutého rozhodnutia). Mesto Košice tak užíva nehnuteľnosti vyčlenené geometrickým plánom v celkovej výmere 7144 m², nakoľko sa na nich nachádza zeleň, parkoviská, chodníky, miestna komunikácia, časť športových ihrísk, ktoré sú vo vlastníctve Mesta Košice, a je možné ich využívať len v súlade s touto funkciou. Táto skutočnosť nebola medzi účastníkmi sporná.

13.3.Po čiastočnom späťvzati žaloby ostal nárok na zaplatenie 96 444,- eur s príslušenstvom, čo zodpovedalo celkovej výmere 7144 m² a 4,50 eur/m²/rok. Žalobca súčasne zmenil právnu kvalifikáciu a nárok si uplatňoval § 451 OZ.

14.1.Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so záverom súdu, že časť pozemkov o výmere 5469 m² nespadá pod režim upravený z. č. 66/2009 Z. z. a za ich užívanie bez právneho dôvodu je žalovaný povinný zaplatiť peňažnú náhradu a to za obdobie od 30.6.2018 do 29.6.2020 v sume 49 221,- eur.

14.2.Premetom odvolacieho konania vo vzťahu k sume priznanej z dôvodu vydania bezdôvodného obohatenia je námietka žalovaného týkajúca sa výšky ceny za m². Súd pri stanovení ceny za m² za predmetné nehnuteľnosti vychádzal z predložených znaleckých posudkov (č. 2/2021 I. B. J. a pre porovnanie aj Ing. Mateja Špaka) a dospel k záveru, že cena 4,50 eur/m²/rok je primeraná a akceptovateľná.

14.3.S prihliadnutím na uvedené, odvolací súd považoval námietku žalovaného uplatnenú v odvolaní za nedôvodnú. Navyše žalovaný nepredložil žiadnu nájomnú zmluvu, ktorá by bola uzatvorená na nižšiu sumu.

14.4.Ak žalovaný žiadal určiť priemernú sumu podľa znaleckých posudkov predložených žalobcom a nim, tak aj v tom prípade by bola cena za m² vyššia [(8,623+3,675):2=7,986].

15.1.Zvyšnú časť, nárok na zaplatenie 21 775,50 eur za výmeru 1613 m² (diely 2 – 8 Geometrického plánu č. 2/2021) súd posudzoval podľa z. č. 66/2009 Z. z.. Žalobca a ani žalovaný právne posúdenie podľa citovaného zákona nenamietali.

15.2.Žalobca namietal priznanie jednorazovej náhrady podľa použitého právneho predpisu a rovnako namietal posúdenie otázky premlčania pri tejto náhrade.

15.3.Svoje námietky žalobca oprel o priznávanie opakovanej náhrady súdmi ako aj odplatnosť vecného bremena konštatovanú NS SR v uznesení z 23.4.2015, sp. zn. 4 MCdo 2/2014. Má za to, že nepriznanie opakovanej náhrady by bolo v rozpore s právnym štátom, princípom spravodlivosti, princípom právnej istoty a legitímneho očakávania.

16.1.Odvolací súd poukazuje na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR (rozhodnutia sp.zn. 8Cdo/17/2019 z 30.11.2019, sp.zn. 2Cdo/194/2018 z 26.8.2019, sp.zn. 7Cdo/26/2014 z 24.3.2015, sp.zn. 3Cdo/49/2014 z 14.4.2016 a sp.zn. 1Cdo/99/2019 z 26.1.2022), v ktorom vyslovil jednoznačný záver, že náhrada za zákonné vecné bremeno vzniknuté podľa § 4 ods.1 zák. č. 66/2009 Z.z. je jednorazová a nemá charakter opakovaného plnenia, pričom tento nárok patrí iba vlastníkovi pozemku v čase vzniku zákonného vecného bremena a je možné ho uplatniť iba v trojročnej premlčacej dobe, ktorá začína plynúť od účinnosti zákona (od vzniku zákonného vecného bremena).

16.2.Žalobca si mohol uplatniť náhradu za vecné bremeno v lehote troch rokov od účinnosti zákona, t.j. do 1.7.2012, pričom žalobu podal na súd až 30.6.2020 a vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalovaným za situácie, že súd z obsahu spisu nezistil žiadne skutočnosti, pre ktoré by na takto vznesenú námietku premlčania nemal prihliadať, žalobu zamietol.

17.1.Súd prvej inštancie dospel k správneému záveru o vzniku vecného bremena v prospech žalovaného k pozemkom vo vlastníctve žalobcu, v zmysle § 4 ods.1 zák. č. 66/2009 Z. z., a teda správne uzavrel, že žalovaný tieto pozemky užíva titulom zákonného vecného bremena a nie bez právneho dôvodu, z ktorého dôvodu mu nevzniká na úkor žalobcov bezdôvodné obohatenie.

17.2. Rovnako k správneému záveru dospel prvoinštančný súd, že žalobcovo patrí náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva (zákonné vecné bremeno), ktorá v zmysle ustálenej súdnej praxe Najvyššieho súdu SR je jednorazová.

18.1. Žalobca v priebehu konania aj v podanom odvolaní poukázal na rozhodovaciu prax prvoinštančných a odvolacích súdov, na základe ktorých vyvodzoval „ustálená rozhodovacia prax“.

18.2. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017).

19.1. Ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v otázke priznávania jednorazovej náhrady za zákonné vecné bremeno podľa § 4 ods.1 zák. č. 66/2009 Z.z., ktorá vzniká tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona, t. j. 1.7.2009, pričom sa premlčuje v lehote troch rokov, nepredstavujú len rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26.8.2019 a sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30.11.2020 ale následne aj ďalšie rozhodnutia, ktoré vychádzajú z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/49/2014 zo 14.4.2016 (R 73/2016) a sp. zn. 7Cdo/26/2014 z 24.3.2016, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zariadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zák. č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a konštatovali, že v nich vyslovený právny názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zák. č. 66/2009 Z. z.

19.2. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo/17/2019 odvoláva na akceptovanie vyššie uvedenej judikatúry ústavným súdom, napr. v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012 a v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 539/2020 z 28.10.2020, ktorým ústavný súd odmietol sťažnosť proti rozhodnutiu NS SR sp. zn. 2Cdo/194/2018, keď jeho závery nepovažoval za arbitrárne.

19.3. Aj proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8 Cdo/17/2019 bola podaná ústavná sťažnosť, ktorá bola rozhodnutím ÚS SR sp. zn. III. ÚS 537/2021 z 30.09.2021 odmietnutá pri rešpektovaní princípu subsidiarity, lebo o veci sťažovateľov prebieha konanie pred všeobecnými súdmi, spor nebol právoplatne rozhodnutý.

19.4. Ohľadne otázky priznávania náhrady za vecné bremeno podľa zák. č. 66/2009 Z. z. rozhodovacia prax dovolacieho súdu bola obohatená o ďalšie rozhodnutia, v ktorých sa preferuje priznanie jednorazovej náhrady; jedná sa o rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 171/2021 z 27.10.2021 a sp. zn. 1 Cdo 99/2019 z 26.1.2022, ktoré odkazujú v tejto otázke na rozhodnutie NS SR sp. zn. 8 Cdo/17/2019, teda obe vychádzajú z jednorazovej náhrady. Rovnako z úvahy o jednorazovej náhrade vychádzal Najvyšší súd SR aj v rozsudku sp. zn. 2 Cdo/151/2020 z 31.3.2022, rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/175/2019 z 27.4.2022, v ktorom odkázal na závery rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/26/2014, 3Cdo/49/2014 a 8Cdo/17/2019, v ktorých bola riešená otázka náhrady za zákonné vecné bremeno v zmysle zák. č. 66/2009 Z. z. so záverom, že právo na náhradu pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods.1 zák. č. 66/2009 Z. z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona.

20.1. Všetkými vyššie uvedenými rozhodnutiami bolo prekonané rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/2/2014 z 23.4.2015, ktoré vychádzalo zo záveru, že náhradu za nútené obmedzenie vlastníckeho práva možno priznať aj opakovane za určitý časový úsek až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom predpokladaným v § 2 zák. č. 66/2009 Z. z.

20.2. K tejto otázke zaujalo stanovisko aj Občianskoprávne kolégium Krajského súdu v Košiciach (6.4.2022), že podľa zák. č. 66/2009 Z. z., v zmysle ktorého aj v prípade náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva podľa zák. č. 66/2009 Z. z. patrí jednorazová náhrada a tá patrí len vlastníkovi pozemku v čase vzniku vecného bremena, pričom vychádzalo v tom čase už z ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR.

20.3. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/175/2019, v ktorom NS SR o.i. uviedol (viď ods. 20. odôvodnenia), že vecné bremeno vzniknuté podľa zák. č. 66/2009 Z. z. treba pokladať vzhľadom na konštrukciu § 2 ods.1,2 cit. zák. za nútené obmedzenie vlastníkov síce na dlhý, ale zo zákona vopred

určiteľný čas a jednorazová náhrada zohľadňuje povahu a dĺžku trvania núteného obmedzenia vlastníka pozemku pri ustálení výšky tejto náhrady.

21.1. Treba tiež zdôrazniť, že dovolací súd vo vyššie uvedenom rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/175/2019 zotrval na názore o jednorazovej náhrade napriek argumentom odvolacieho súdu, ktorý v dovolaní napadnutom rozsudku vychádzal z odlišnosti vecného bremena upraveného zák. č. 182/1993 Z. z. a zák. č. 66/2009 Z. z., ktorú videl v časovom obmedzení (dočasnosti) vecného bremena vzniknutého podľa zák. č. 66/2009 Z. z. (do vykonania pozemkových úprav), pričom vecné bremeno vzniknuté zo zák. č. 182/1993 Z. z. je trvalým a konečným riešením usporiadania majetkovoprávných vzťahov vlastníkov bytov a nebytových priestorov k pozemku pod touto stavbou, teda v tomto zákone nie je trvanie vecného bremena žiadnym spôsobom obmedzené. Z týchto dôvodov odvolací súd v dovolaní napadnutom rozsudku neaplikoval závery Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/26/2014 a sp. zn. 3Cdo/49/2014, vzťahujúce na náhradu za vznik vecného bremena v zmysle zák. č. 182/1993 Z. z. Následne odvolací súd s odkazom na rozhodnutie sp. zn. 4MCdo/2/2014 priznal náhradu vo forme opakovanej náhrady.

21.2. Najvyšší súd konštatoval, že odvolací súd sa záverom o priznaní opakujúcej sa náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva vlastníka pozemku zastavaného stavbou vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku vecným bremenom vzniknutým v zmysle § 4 zák. č. 66/2009 Z. z. odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

22. Odvolací súd rešpektuje zásadu právnej istoty obsiahnutú v článku 2 základných princípov CSP, ktorá predstavuje základ pri úprave právnych pomerov strán sporu a predstavuje jednu z podmienok konania. Ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

23.1. Súd nemôže opätovne prejednávať právoplatne rozhodnutú vec a zároveň platí, že ak je pre konanie významná predbežná otázka, ktorá už bola medzi stranami právoplatne rozhodnutá, súd nemôže o nej opätovne konať a ani zo zhodných skutkových okolností medzi totožnými sporovými stranami vyvodzovať odlišné právne závery. Totožnosť zhodného základu je daná totožnosťou sporových strán, totožnosťou skutkových okolností i právnej kvalifikácie uplatneného nároku. Pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento nový nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, je súd v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky týmto vyriešením viazaný.

23.2. Najvyšší súd Slovenskej republiky riešil tzv. prejudicialitu v niekoľkých svojich rozhodnutiach (1Cdo 133/2009, 1Cdo 44/2010, 4Cdo 231/2013, 3Cdo 115/2016, 5Cdo/13/2020), v ktorých zhodne uzavrel, že pokiaľ už bola v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením. Subjektívne vymedzenie záväznosti rozhodnutia o prejudiciálnej otázke je také, že súd v novom konaní musí rešpektovať prejudiciálny účinok právoplatného rozhodnutia týkajúceho sa tých istých účastníkov. Súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom konaní tých istých účastníkov.

23.3. Otázkou prejudiciálneho účinku právoplatného rozhodnutia sa zaoberala nielen judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (porovnaj najmä uznesenie z 29.4.2010 sp. zn. 1Cdo/133/2009), ale aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky. Ústavný súd Slovenskej republiky v Náleze II. ÚS 349/09-36 z 20. januára 2010 rozhodol o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej „dohovor“) zdôrazniac, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z § 135 ods.2 O.s.p., ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods.2 O.s.p. všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu. Keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je neprípustné. Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonom v § 159 ods.2 O.s.p. Pokiaľ súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoruje (nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodne v rozpore s

prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektuje záväzné súdne rozhodnutie a koná v rozpore s ústavou, v zmysle ktorej môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (viď čl. 2 ústavy). Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov, ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti. Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre venuje ochrane právnej istoty ako základnému aspektu právneho štátu náležitú pozornosť [viď najmä rozsudky vo veci Brumărescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999 a vo veci Ryabikh proti Rusku z 24. júla 2003].

23.4.K uvedenej problematike sa Ústavný súd SR vyjadril aj v náleze sp.zn. I.ÚS 171/2021-72, kde poukázal na to, že „so subjektívnou záväznosťou rozsudku úzko súvisí otázka tzv. prejudiciálneho účinku súdneho rozhodnutia vyjadrená v § 193 a § 194 CSP, v zmysle ktorej musí súd v novom konaní rešpektovať prejudiciálny účinok právoplatného rozhodnutia u tých istých účastníkov (totožnosť účastníkov nie je dotknutá rozdielnosťou ich procesného postavenia v oboch konaniach). Na iné osoby než účastníkov konania, v ktorom bolo rozhodnuté o prejudiciálnej otázke, resp. ich právnych nástupcov sa účinky právoplatného rozsudku môžu vzťahovať len v tých prípadoch, keď tak stanoví zákon (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo 133/2019). Prejudicialita súdneho rozhodnutia znamená, že súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, preto nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov je nepripustné. Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonom v § 159 ods.2 OSP (v súčasnosti § 228 CSP, pozn.). Pokiaľ súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoruje (nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektuje záväzné súdne rozhodnutie a koná v rozpore s ústavou, v zmysle ktorej môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ústavy). Zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov, ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2010)“.

24.1.Zo samotného výrazu legitímne očakávanie vyplýva, že účelom tohto princípu je ochrana súkromných osôb pred nepredvídateľným mocenským zásahom do ich právnej situácie, na vyústenie ktorej do určitého výsledku sa spoliehali. Legitímne očakávanie je užšou kategóriou ako právna istota. Štát môže vertikálnym mocenským zásahom, napríklad náhlou zmenou pravidiel, na ktoré sa súkromné osoby spoliehali a ktoré spravidla súvisia s ľudským právom, porušiť legitímne očakávanie ako princíp právneho štátu. Ide o jeden z množstva konkrétnych výrazov princípu materiálneho právneho štátu, v ktorom všetci nositelia verejnej moci vrátane parlamentu sú podriadení ústave a jej princípom. Ťažiskom ústavného systému je jednotlivec a jeho sloboda, do ktorej nemožno arbitrárne zasahovať. Zákonodarca nevykonáva voči občanom neobmedzenú moc a občan nie je len pasívnym adresátom vrchnostenských predpisov.

24.2.S prihliadnutím na ustálenú rozhodovaciu prax NS SR nedošlo týmto rozhodnutím k porušeniu zásady legitímneho očakávania a ani k porušeniu zásady právnej istoty žalobcu.

25.Žalobca v odvolaní v podstatnej časti už len opakuje argumenty uvádzané v konaní pred súdom prvej inštancie, s ktorými sa súd náležite a správne vysporiadal pri rozhodovaní daného sporu, a preto jeho odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a neumožňujú prijať iné závery.

26.Podľa § 396 ods.1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

27.S prihliadnutím na skutočnosť, že v odvolacom konaní nebol úspešný ani žalobca ani žalovaný, odvolací súd stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

28.Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods.2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).